

Pomen šol v Afriki

■ **Jana Lampe**, prof. geografije in sociologije, v Slovenski karitas dela na področju mednarodne razvojne in humanitarne pomoči ter globalnega učenja (priprava didaktičnih gradiv in izobraževanje za učitelje ter delavnic za mlade).

Slovenska karitas od leta 2006 izvaja dobrodelno akcijo Za srce Afrike. Z njo v sodelovanju s slovenskimi misijonarji, ki delujejo v posameznih afriških državah, glede na potrebe lokalnega prebivalstva podpiramo razvojne in humanitarne projekte s področja oskrbe z vodo in hrano ter zdravstva in šolstva.

Teško življenje

Afriško celino, ki je med vsemi najrevnejša, poleg splošne revščine pestijo še mnogi drugi problemi. Države in njeni prebivalci se vse težje spopadajo s posledicami podnebnih sprememb, ki povzročajo hude in dolgotrajne suše. Že v času, ko ni suše, družine na podeželju, kjer se večina ljudi ukvarja s poljedelstvom, težko pridelajo dovolj hrane za preživetje. Drugih možnosti za delo in zaslužek skoraj ni. Državam primanjkuje tudi sredstev za gradnjo in delovanje osnovne infrastrukture, kot so zdravstveni centri in šole. Konflikti in bolezni pa še dodatno poslabšujejo osnovne pogoje za življenje in napredek ljudi. Slovenski misijonarji v te razmere ljudem prinašajo trajno upanje z zdravstveno oskrbo, šolami, vodnjaki, hrano za podhranjene otroke in priložnostmi za delo domačinov.

Na terenskih obiskih v Ruandi in Burundiju redno spremljam projekte, ki jih tam v sodelovanju z misijonarji podpira Slovenska karitas, zato bom v naslednjih vrsticah pisala predvsem o izkušnjah iz teh dveh držav. Ob obiskih se pogovarjam z njimi o tem, kaj bi najrevnejšim pomagalo izkoptati se iz revščine. Misijonarji pravijo, da je zelo pomembno, da starši dobijo možnost za delo in zaslužek tudi izven kmetijstva in s tem možnost dostojnega preživljanja družine. Kot odgovor na te potrebe smo na Slovenski karitas v letu 2010 začeli z dobrodelno akcijo *Z delom do dostojnega življenja*, o kateri si lahko več preberete v zloženki, priloženi tej številki revije *Vzgoja*. Druga stvar, ki je zelo pomembna za zmanjšanje revščine, pa je, da bi imeli vsi otroci v Afriki možnost hoditi v šolo ter biti deležni dobre izobrazbe in s tem

boljše prihodnosti. Sestra Vesna Hiti, misijonarka v Ruandi, je ob tem dejala: »Sama sicer delam v zdravstvu, mislim pa, da je najpomembnejše, da daš otroku izobrazbo, da bo potem lahko drugače sprejel svoje življenje, odgovoril na izzive v življenju in se tudi znal obnašati v družbi. Drugače si bo znal zaslužiti tudi vsakdanji kruh. Šolanje je res najboljšo, kar lahko daš tem otrokom. Zato res najlepša hvala vsem, ki podpirate te projekte. Samo Bog je lahko plačnik.«

Šolstvo v Ruandi in Burundiju

V Ruandi in Burundiju, kjer ima možnost zaključiti osnovno šolanje le okoli 60 % otrok, je premalo šolskih zgradb za vse otroke, še posebej na revnem podeželju. V javnih šolah je v razredu pogosto več kot 100 otrok in 1 učitelj, ki je ponavadi tudi zelo slabo plačan. V tako številčnih razredih se otroci malo naučijo. Po nekaj letih šole mnogi otroci še ne znajo dobro brati in pi-

sati. Včasih tudi učitelj ne pozna imen vseh svojih učencev. Mladim je dobra izobrazba dostopna le v zasebnih šolah, ki si jih zaradi visokih šolnin lahko privoščijo samo bogatejši. Otroci so pogosto tudi odsotni iz šole, ker morajo doma pomagati v gospodinjstvu; še posebej dekleta s prinašanjem vode, čiščenjem hiše, delom na polju. Odsotni so tudi zaradi bolezni, kot so malarija, diareja, ali pa zaradi hude podhranjenosti, ki lahko pusti otrokom posledice v razvoju za celo življenje. Mnogi starši otrokom zaradi hude revščine ne morejo plačati šolnine ali kupiti obvezne uniforme, zato sploh ne obiskujejo šole. Včasih morajo družine zaradi konflikta ali hudih posledic podnebnih sprememb zapustiti svoj dom in se seliti v druge kraje ali države, kjer imajo otroci zopet manj možnosti za izobraževanje. Na Slovenski karitas zato skupaj z misijonarji posvečamo veliko pozornost podpori šolstva v Afriki, hkrati pa tudi omogočanju možnosti za delo in plačilo staršem, da lahko otrokom omogočijo preživetje in šolanje.

Domačini pri gradnji OŠ, Nyangungu, Burundi (foto: arhiv Jane Lampe)

Učenci v novozgrajeni šoli, Kigali, Ruanda
(foto: arhiv Jane Lampe)

V zadnjih dvanajstih letih nam je na Slovenski karitas ob dobroti Slovencev s pomočjo akcije *Za srce Afrike* ter ob sofinanciranju Ministrstva za zunanje zadeve RS in Misijonskega središča na misijonih v Ruandi in Burundiju uspelo zgraditi ali obnoviti in opremiti 1 vrtec, 6 osnovnih šol in 1 srednjo šolo. Misijonarji ob tem skušajo zagotoviti revnim otrokom dobre učitelje in učinkovito osnovno šolanje v razredih, ki niso prenatrpani. Šolnine so simbolične ali pa jih starši povrnejo s svojim delom na misijonu. Na misijonskih osnovnih šolah otrokom zagotovijo tudi dnevni obrok, česar v javnih šolah ni. Vsi pa vemo, da se je brez hrane zelo težko učiti. Mnogi misijoni imajo tudi vrtce, da tako otroci dobijo predznanje in dobro vzgojo že pred vstopom v šolo in niso prepuščeni samim sebi, ko njihovi starši delajo na polju. Zelo pomembne so tudi srednje šole. V Afriki je namreč malo mladih, ki lahko obiskujejo srednjo šolo in s tem pridejo do poklica, da bi se lahko izkopal iz revščine in imeli lepšo prihodnost. Sledita dva primera projektov dobre prakse v povezavi s šolstvom v Afriki, ki ju je podprla Slovenska karitas.

Nova šola v Nyangungu

V letih 2015–2017 smo podprli projekt izgradnje nove osnovne šole v Nyangungu v Burundiju, kjer je v letu 2012 hud vihar močno poškodoval zgradbo osnovne šole, ki je bila zidana z blatom. Zato mnogi šolobvezni otroci iz tega kraja več let niso mogli hoditi k pouku. Starši in ravnateljica šole so zato prosili slovensko misijonarko s. Bogdano Kavčič, ki tam deluje, da bi Slovenija pomagala s sredstvi za gradnjo nove šole. Na

Slovenski karitas smo z veseljem priskočili na pomoč. Ob sofinanciranju Ministrstva za zunanje zadeve RS se je zgradilo in opremilo 12 učilnic, zbornico ter 6 stranišč za deklice in 6 za dečke. Šola je zidana zelo kakovostno, iz žgane opeke, da je noben vihar v prihodnje ne bo mogel več uničiti. Za oskrbo z vodo sta se kupili in ob šoli namestili tudi dve 10.000-litrski cisterni, kamor se zbira deževnica s streh šole, saj druge možnosti za oskrbo z vodo ni. V vsa gradbena dela je bilo vključenih 192 lokalnih delavcev iz Nyangunga in okolice. Med njimi je bilo veliko staršev 895 otrok, ki sedaj že hodijo k pouku v to šolo. Eden izmed staršev, vključen v gradnjo šole, je dejal: »Delo pri tej šoli mi je veliko pomenilo, ker vem, da se bodo naši otroci lahko tukaj učili in tudi mi kot družina si sedaj lahko kaj kupimo. Hvala za to pomoč.« Na terenskem obisku v aprilu 2017 sem obiskala učence in učitelje v novozgrajeni šoli v Nyangungu. S petjem in plesom so se zahvalili Sloveniji za to veliko pomoč. Pripravili so transparente z napisom: »Hvala, Slovenija!« V šoli uči 17 lokalnih učiteljev in ravnateljica. Ravnateljica šole, ga. Maria Rosa, je povedala: »Sedaj, ko je zgrajena nova šola, je tu zopet tudi življenje. Imamo zares dobre pogoje za delo, tudi zbornico, kjer se lahko z učitelji pogovorimo in načrtujemo pouk. Učenci imajo lepe učilnice in šolske klopi. Za kar smo posebej hvaležni, so stranišča, ki jih prej nismo imeli. Učence poučujemo tudi o higieni prostorov.« Učitelj po imenu Anton, ki poučuje že 23 let, je povedal: »Zelo smo zadovoljni, ker ste nam dali takšne pogoje za delo. Tudi učenci so zelo zadovoljni in se dobro učijo.« Starejši, že upokojeni učitelj pa je povedal: »Pogoji v šoli so sedaj odlični v primerjavi s tistim,

kar je bilo včasih. Zelo sem tudi vesel, ker vidim mnogo deklic med učenkami, v mojih časih je bilo to bolj redko.« Učenka Edisa, ki obiskuje 7. razred, pa je povedala: »Zelo sem vesela, ker lahko hodim v to šolo. Se dobro učim. Rada bi postala medicinska sestra.« V letu 2017 smo preko akcije *Za srce Afrike* za učence od 7. do 9. razreda te šole kupili tudi učbenike za šolski sklad. Tako imajo učenci sedaj vsak svoj učbenik. Kakovost pouka se je zelo izboljšala.

Nova šola v Kigaliju

V letih 2013 in 2014 smo v sodelovanju s s. Vesno Hiti ob sofinanciranju Ministrstva za zunanje zadeve RS in Missio zgradili novo osnovno šolo s sedmimi razredi, sanitarijami ter cisternami za vodo za revne otroke v Kigaliju, glavnem mestu Ruande. Tudi v tej šoli pouk poteka zelo kakovostno, v razredu je do 42 učencev, na voljo imajo dovolj učbenikov in drugih didaktičnih pripomočkov. Učitelji, ki so vsaj enkrat letno deležni tudi dodatnih usposabljanj, so zelo zadovoljni s pogoji dela v tej šoli. Ker pa je ta misijonska šola zasebna in jo obiskuje veliko revnih otrok, katerih straši ne morejo plačati šolnine, sestre usmiljenke težje pokrijejo plačilo za delo vseh učiteljev. Slovensko karitas so zato prosile za pomoč. Z dobrodelno akcijo *Z delom do dostojnega življenja* in ob dobroti mesečnih darovalcev iz Slovenije z darom 6, 12, 24 ali 30 evrov že tretje leto 'pokrivamo' plačilo za delo učiteljice Séraphine Tuyisenge, ki poučuje v tej šoli, in sicer v mesečni vrednosti 150 evrov. Tako podpiramo tudi delo vzgojiteljic v vrtcu pri sestrah v Burundiju in na Madagaskarju. Potreba po podpori dela učiteljev in vzgojiteljev je na misijonih v Afriki še veliko. Vabljeni k solidarnosti. Na Slovenski karitas se v imenu naših misijonark in misijonarjev ter vseh otrok, ki so deležni dobre izobrazbe v misijonskih šolah, iskreno zahvaljujemo vsem, ki jih podpirate preko projektov Karitas. Hvala iz srca!

S strani Slovenske karitas je za slovenske šole možna tudi predstavitev življenja otrok v Afriki in kako jim pomagajo misijonarji. Več informacij na jana.lampe@karitas.si.